

ЕТАПИ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННО-ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МАШИН НА ХАРКІВСЬКОМУ ЗАВОДІ “КОНДИЦІОНЕР”

Ушенко П. А.

*Національний технічний університет
"Харківський політехнічний інститут",
м. Харків*

Одним з вагомих кроків у покращенні та організації виробництва на Харківському заводі “Кондиціонер” (ХЗК) стало впровадження автоматизованої системи управління (АСУ) на основі використання електронно-обчислювальних машин (ЕОМ), що застосовувалися не лише на виробництві, але й на стадії інженерно-технічної підготовки виробництва, зокрема проектно-конструкторських робіт. На заводі використовувалися математичні методи та обчислювальні машини для автоматизації ряду задач. Першим етапом використання ЕОМ стала сфера інженерних розрахунків. ЕОМ вирішували задачі надійності продукції виробництва ХЗК, допомагали проводити дослідницькі роботи та статистичну обробку результатів експериментів. Починаючи ще з 1967 р., впроваджено нову обчислювальну техніку, а трудомісткі за об’ємом розрахункові роботи для заводу виконувалися в обчислювальному центрі на машині “Урал” Харківського турбінного заводу. Завдяки використанню ЕОМ, інженери були звільнені від трудомістких обчислювальних робіт, що часто призводили до помилок.

Використання ЕОМ, навіть на окремих етапах конструювання, дозволяли ретельно опрацьовувати конструкції машин, знизити витрати праці на технічний контроль та оформлення. Також значно покращилася якість проектів та машин, що проектувалися. Подальші розробки у цій галузі передбачали оптимізацію основних параметрів кондиціонерів повітря і більш повну оцінку їхніх конструкцій з позицій надійності та довговічності. Використання ЕОМ більш пізнього покоління Мінськ-32 дало змогу вирішувати більш складні завдання техніко-економічного, оперативно-виробничого планування, обліку та інженерних питань. За допомогою ЕОМ відбувалися механічні розрахунки необхідних матеріалів для виробництва тої чи іншої продукції.

Роботи із автоматизованих систем управління на ХЗК, за даними на 1 січня 1982 р., виконував кущовий обчислювальний центр, який був обладнаний ЕОМ Мінськ-32 (1 одиниця в основному комплекті), ЕОМ ЕС-1022 (1 одиниця в основному комплекті) та трьома комплектами розрахунково-перфораційних машин. Корисне завантаження за 1981 р. склало 15,1 годин на добу при п'ятиденному тижні. Загальна економічна ефективність від впровадження та модернізації задач АСУ у 1981 р. склала 72 тис. крб. Проте, вже за рік (до 1983 р.) на заводі було встановлено 164 одиниці настільних електронно-клавішних обчислювальних машин. На ЕОМ Мінськ-32 вирішувалися 92 задачі за 9 підсистемам.

Отже, низку проектних та розрахункових питань виробництва на ХЗК протягом 60-80-х рр. ХХ ст. вирішено за допомогою широкого використання переваг тогочасних ЕОМ.